

JAARGANG VII

N°04

AUTEUR

JAN-WILLEM WESSELINK

FOTOGRAFIE

ROELOF POT

NIEUWS & MENINGEN

FEATURE

INTERVIEW

REPORTAGE

THEMA

LONGLIST

ACHTERGROND

VERZAKELIJKING

MEER INFO

COLUMN

BT HET NATIONAAL
CONGRES BEDRIJVEN
2011* TERREIN
CONGRES

SPREKER OP HET CONGRES
compleet congres-programma:
pagina 27 t/m 30

CV

NAAM: Prof. dr. Willem Vermeend

IS: Internetondernemer, bijzonder hoogleraar European Fiscal Economics aan de Universiteit Maastricht, auteur van een groot aantal boeken, columnist bij Telegraaf en WNL, commissaris bij onder meer NV Industriebank LIOF en uitzender Randstad.

WAS: Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (2000-2002); Staatssecretaris van Financiën (1994-2000); Lid Tweede Kamer (1984-1994 en in 2002).

Belangrijke wapenfeiten: Introduceerde in 1995 de elektronische belastingaangifte; was samen met minister Zalm architect van het in 2001 geïntroduceerde belastingstelsel; bracht in 2001 als minister van Sociale Zaken een veelomvattende wijziging van de uitvoering van de werknemersverzekeringen tot stand.

VERMEEND IS HOOFDSPREKER OP HET NATIONAAL BEDRIJVENTERREIN CONGRES 2011.

'Het nieuwe bedrijventerrein ligt in de stad'

Voor oud-minister Willem Vermeend, hoofdspreker op het Nationaal Bedrijventerrein Congres 2011, is het helder: de toekomst van bedrijventerreinen speelt zich af in de steden, niet aan de randen daarvan. Tijdens het congres doet hij zijn visie uit de doeken. Nu ligt hij alvast een tipje van de sluier op.

Halverwege het gesprek komt Willem Vermeend met een anekdote. 'Ik kwam in 1994 op het Ministerie van Financiën en was de eerste staatssecretaris met een laptop. Daar keek toen iedereen raar van op. Waarom had ik zo'n ding nodig? Mijn secretaris-generaal zei: "U heeft 30.000 ambtenaren, waarom wilt u een computer?" Maar dat was pas het begin. De tweede schok kwam toen ik zei dat ik het belastingstelsel wilde herzien, omdat ik zag dat internet de toekomst was. Ik kreeg toen een prachtig briefje met de historische tekst: "Geachte staatssecretaris, beste Willem, het is al honderd jaar goed gegaan met papier." Ik heb het ingelijst en gelukkig stond er ook bij: "Maar als je echt wilt, doen we mee."

Vermeend vertelt het als antwoord op de vraag waarom niet iedereen zo denkt als hij. Zijn verhaal klinkt namelijk zó logisch dat je je afvraagt waarom het nog toekomstmuziek is. 'Het overkomt me vaker. Wat geldt voor de belastingherziening geldt ook voor bedrijventerreinen. We doen iets al jaren hetzelfde, maar dat is geen reden om het te blijven doen. Bedrijventerreinen zijn ontwikkeld in een tijd waarin dat een goed idee was, maar die tijden zijn voorbij. Daar moeten sommige mensen even aan wennen, maar ook voor hen is het onzinnig om in te gaan tegen de grote trends in de wereld. Je moet juist met die trends meegaan.'

De trends zijn volgens Vermeend de snelle opmars van opkomende economieën zoals Brazilië, Rusland, India en China. Internationale economische denktanks voorspellen voor deze zo-

genoemde BRIC-landen in de periode 2011-2015 een gemiddelde economische groei die ligt tussen 6 en 10 procent. China gaat met een verwachte groei van 9 tot 10 procent aan kop. Europa, de Verenigde Staten en Japan blijven daarbij met een verwachte groei tussen 2 en 3 procent ver achter. Westerse bedrijven, investeerders en beleggers zullen in toenemende mate zaken met de BRIC moeten doen.

De tweede trend is duurzaamheid. 'Kijk maar naar Duitsland. Die stoppen met kernenergie en zetten alle kaarten in op groen. Maar in Zwitserland en Italië gaat het ook die kant op. En de derde trend is digitalisering.' Gemeenten moeten inspelen op die trends, vindt Vermeend. Wie dat het beste doet, krijgt de sterkste economie. Vooral de laatste twee trends zijn bepalend voor het bedrijventerreinenbeleid.

De belangrijkste trend: snel internet en de cloud

'De belangrijkste trend is supersnel internet. En dan bedoel ik vele malen sneller dan nu gewoon is. Zodat je bij wijze van spreken een film van 45 minuten kan downloaden in één seconde. Dat lijkt nu voor heel veel bedrijven niet relevant, maar in de toekomst gaan steeds meer bedrijfsprocessen online. Programma's en bestanden worden opgeslagen in een externe "internetcloud", dat wil zeggen volledig online en overall beschikbaar. Ook zal je zien dat steeds meer processen op afstand worden bestuurd. Die ontwikkeling is natuurlijk al zeker tien jaar aan de gang, maar je ziet nu door de opkomst van social media en webwinkels dat het onomkeerbaar is. Voor Nederland ligt daar een enorme kans. Wij hebben →

namelijk al heel snel internet en dat hoeft slechts te versterken. Volgens mij moeten gemeenten op bedrijventerreinen het aller-snelste internet van de wereld aanleggen. Voor heel veel bedrijven is ICT duur, maar door te werken met een cloud kun je betalen per seconde. Ik draai het helemaal om. Ik kijk naar de trends en ga daarop door.'

Het gevolg: trek naar de stad

'Dat snelle internet kun je overal aanleggen, dus ook in de stad. Dat past bij een trend in de westerse wereld waarbij vooral kleine en middelgrote bedrijven naar steden trekken en het zogenoemde nieuwe internetwerken sterk zal toenemen. Steeds meer werknemers zullen meer thuis of via mobiel internet onderweg gaan werken. Bij bedrijven zijn daardoor minder werkplekken nodig en dus minder kantooroppervlak. Internetgerelateerde bedrijven, veelal met personeel uit de internetgeneratie, hebben een voorkeur voor een vestiging in de bruisende binnenstad van steden, mits deze steden beschikken over supersnel internet. Bedrijven moet je daar flexibele huur bieden, want dat willen ze. De huurtermijnen die nu worden gehanteerd, zijn archaïsch. Dat willen startende en bestaande jonge ondernemingen niet meer, die willen huurtermijnen van maximaal drie jaar. En zelfs dat is al lang. Je verhuurt niets meer voor tien jaar. Vergeet het maar.

Vervolgens moet je zorgen dat binnenstedelijke terreinen op

Oude terreinen: nieuwe energie

'Het gevolg hiervan is dat er voormalige bedrijventerreinen overblijven en die gebruik ik voor de andere trend: duurzaamheid. Zonne-energie, of beter gezegd lichtenergie, wordt de toekomst en daarvoor heb je ruimte nodig en daarvoor kun je prima deze hectares gebruiken.

De zon wint het van de wind. Windenergie is omstreden, leidt tot burgerverzet en is duur in onderhoud door de bewegende delen van de molens. Ik verwacht dat over een jaar of vijf zonne-energie in ons land net zo duur is als grijze stroom. Dat komt doordat enerzijds grijze stroom in prijs stijgt en aan de andere kant zonnepanelen steeds goedkoper en efficiënter worden. Let wel, in de afgelopen drie jaar zijn ze in prijs gehalveerd. Als je straks op anderhalve hectare één megawatt kan neerleggen, heb je een interessante businesscase, in ieder geval interessanter dan niets doen. En dus staat over vijf jaar iedereen in de rij voor dit idee. In Duitsland is dat nu al het geval, wat komt door het gunstige subsidiesysteem dat ze daar hebben.

Samengevat: snel internet + duurzaam + flexibele huur

'Ik combineer de begrippen energieneutraal met het allersnelste internet van de wereld en flexibele, omzetgerelateerde huur. Dat is een nieuwe manier van kijken naar bedrijventerreinen en dat is even wennen voor veel gemeenten, die denken nog steeds dat ze

'IK WIL DE HERSTRUCTURERINGS- OPGAVE ECHT NIET BAGATELLI- SEREN, MAAR JE LOST HET NIET OP DOOR ER EVEN EEN MILJARD EURO IN TE POMPEN'

zijn minst energieneutraal en wellicht zelfs energieplus zijn. Dat kan bijvoorbeeld door energie op te wekken vanuit zon-, aard- of restwarmte en door goede isolatie. Je kan dat doorvertalen naar concepten waarbij je een huursom betaalt inclusief energiekosten en de computercloud. Maar die extra kosten zijn dan bijna nihil, want de energie wek je zelf op.'

Herstructurering? Niet doen.

'Op bepaalde bedrijventerrein wil straks geen mens meer zitten, nu eigenlijk al niet, en die moet je afwaarderen. Ik geloof niet in het verhaal van Noordanus en ik vind het verstandig dat het huidige kabinet zich terugtrekt uit die opgave. Ik bekijk het vanuit nationale en internationale trends en dan zie ik dat het een slechte investering is. Je kan er wel geld in stoppen, maar wat is het nut? Ik wil het probleem echt niet bagatelliseren, maar je lost het niet op door er even een miljard euro in te pompen. Als je een trek naar de stad ziet, moet je niet investeren in de oude maakindustrie op oude bedrijventerreinen, want wat levert het op? Het is weggegooid geld, de markt wil het niet en daar heeft de markt gelijk in.'

bedrijven voor lange tijd kunnen binnenhalen. Maar die acquisitiebenadering is enorm traditioneel en voltooid verleden tijd. Je haalt niets meer écht binnen, maar voor hooguit drie jaar. Dat is ook helemaal niet erg. Bedrijven zijn immers niet door een huurcontract gebonden aan een gemeente, maar door hun personeelsbeleid. Veel bedrijven kunnen helemaal niet verhuizen zonder een bezettingsprobleem te creëren, daar hoeft je dus helemaal niet bang voor te zijn. Waarom zou je ze dan binden door lange contracten? Zo ontstaat een interessante contradictie: je bent als bedrijf niet gebonden, maar je blijft wel lekker zitten. Het nieuwe binden heeft niet te maken met contracten, maar met eigen belang van ondernemers. Een ondernemer die niet weg wil, blijft. Je moet er als overheid daarom op sturen dat bedrijven niet weg willen. Door snel internet en door duurzame energie. De overheden kan een van de partijen zijn in zo'n joint venture. Als ze daar een belang hebben, bijvoorbeeld vanuit hun duurzaamheidsbeleid, dan moeten ze instappen, maar alleen als er voor hen een win is. Vanuit een investeringsgedachte en niet vanuit een subsidiebenadering. Dat leidt tot een veel gezondere economie.'